

Lezingen, themadagen en cursussen

Filosofie en Cultuur

winter en voorjaar 2022

Rubico - Filosofie en Cultuur
Robert Kragting - filosoof

Voorwoord

Voor u ligt ons nieuwe programma met een brede waaier aan activiteiten.

Als afronding van het cursustraject *Denken over kunst*, 2020-2021, zijn er in januari twee themadagen over Alberto Giacometti. Persoon, kunst en levensloop worden besproken: een themadag aan de hand van de Franse schrijfster-filosoof Simone de Beauvoir, een tweede themadag aan de hand van de Zwitserse kunst-historicus Gotthard Jedlicka. Beiden waren nauw bevriend met Giacometti.

Op de dinsdag in Maastricht is, na de cursus over Nietzsches ‘Herwaardering van alle waarden’, aandacht voor de godsdienstfilosofie van Sigmund Freud, de grondlegger van de psychoanalyse. Zijn bijdrage leidde tot een diepere kijk op fenomeen ‘geloof’. Als inleiding is er de lezing *Freud op de Akropolis*.

Archeologe Gemma Jansen verzorgt een korte cursus van 5 lessen over de resultaten van de nieuwste opgravingen en onderzoeken in Pompeji. Het geeft een goede kijk op de cultuur en het dagelijks leven van de Romeinen. In het najaar gaat bij Rubico het cursustraject *Romeinse filosofen* van start, over o.a. Cicero en Seneca. Kennis van de Romeinse leefwereld is belangrijk voor het begrijpen van hun filosofie.

Tot slot: Rubico bestaat dit jaar 20 jaar! Daarom is er in de maand juni aandacht voor het feestmaal. We kijken vanuit de filosofie naar een beruchte film: *La Grande Bouffe* (1973). Ook zoeken we naar een waardig alternatief in het lenteseminar *Aan tafel bij Kant*: Wat heeft Immanuel Kant ons te bieden als het gaat om het organiseren van een gastmaal? In de zomer krijgen de activiteiten rond het jubileum een afsluiting met het zomerseminar *Epicurus over geluk*. Daarover meer in het volgende studiegidsje ...

Genoeg materiaal voor een gedegen filosofische invulling van winter en voorjaar. Graag zien we u bij een lezing, themadag of cursus. Iedereen is welkom!

Robert Kragting, namens Rubico - Filosofie en Cultuur

In deze studiegids

Lezing	Freud op de Akropolis	5
Themadag	Bevriend met Giacometti - 1: Simone de Beauvoir	6
Themadag	Bevriend met Giacometti - 2: Gotthard Jedlicka	7
Cursus	Freud over religie	8
Cursus	Nieuwe opgravingen in Pompeji	9
Themadag	De vreetpartij	10
Lenteseminar	Aan tafel bij Kant	11
Activiteitenlijst	winter en voorjaar 2022	12

Lezing

Freud op de Akropolis

De Oostenrijkse psychiater Sigmund Freud (1856-1939) is de geschiedenis ingegaan als de grondlegger van de baanbrekende psychoanalytische theorie. Krachtig bestreden, maar ook veelvuldig bevestigd, blijft zijn kijk op de mens boeiend. Niemand anders dan Freud dook zo diep in de menselijke psyche.

In 1927 schreef Freud zijn artikel *Eine Erinnerungsstörung auf der Akropolis*. Het is een sterk autobiografisch getinte beschouwing. Freud vertelt over een persoonlijke ervaring uit 1904 die hij nooit helemaal begrepen had. Staande op de Akropolis in Athene, realiseerde hij zich dat hij niet in het bestaan van het oude Athene geloofd had. Drieëntwintig jaar later past hij de psychoanalyse toe op zichzelf en zoekt naar een verklaring voor zijn ongelof. Het heeft alles te maken met zijn overleden vader, Jacob Freud.

De lezing is voor iedereen toegankelijk en kan dienen als inleiding op de cursus over Freud die dinsdag 18 januari 2022 start in Maastricht (p. 8).

Roermond

datum en tijd vrijdag 17 december 2021, 14.00-16.00 uur
locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

Maastricht

datum en tijd zondag 19 december 2021, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom);
 dinsdag 11 januari 2022, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom)
 en ook: 19.00-21.00 uur (ook op Zoom)
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

spreker Robert Kragting
kosten € 10,-
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Themadag

Bevriend met Giacometti - 1: Simone de Beauvoir

De Franse existentiële filosofe Simone de Beauvoir (1908-1986) was nauw bevriend met de Zwitserse beeldhouwer en schilder Alberto Giacometti (1901-1966). In haar oeuvre doet ze nauwkeurig verslag van die bijzondere vriendschap. Niet alleen Giacometti's werken - de beelden en schilderijen - raakten haar, maar ook zijn bijzondere persoonlijkheid. Drie keer schetste De Beauvoir een indringend portret van de excentrieke kunstenaar: een over de eerste kennismaking en het vroege werk, een over zijn karakter en zijn artistieke inzet, en een over zijn laatste jaren. Wat voor persoon was Giacometti? Wat zocht hij in de beeldende kunst? Waarom kunnen we spreken van existentiële kunst?

De themadag heeft de vorm van twee lessen en vormt één geheel met de themamiddag *Bevriend met Giacometti - 2: Gotthard Jedlicka* (p. 7). Samen vormen zij de afronding van het cursustraject *Denken over kunst, 2020-2021*. Voor wie in 2020 de cursus *Denken over kunst: Alberto Giacometti* en/of de themadag *Giacometti begrijpen?* hebben bijgewoond, zijn beide themadagen over Giacometti een waardevolle verdieping.

De themadag wordt gegeven in Roermond en Maastricht:

Roermond

datum en tijd vrijdag 7 januari 2022, 10.00-12.00 én 13.30-15.30 uur
locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

Maastricht

datum en tijd zaterdag 8 januari 2022, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur;
 en ook: donderdag 13 januari, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur
 (de bijeenkomst op 13 januari is ook op Zoom)
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

docent Robert Kragting
kosten € 45,- (inclusief tekstmateriaal)
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Themadag

Bevriend met Giacometti - 2: Gotthard Jedlicka

De Zwitserse kunsthistoricus en schrijver Gotthard Jedlicka (1899-1965) was oprecht geïnteresseerd in het werk van zijn landgenoot Alberto Giacometti. Vanaf zijn eerste bezoek aan diens atelier in Parijs, begin 1953, maakte hij in zijn dagboek aantekeningen van hun gesprekken. Wat daarin opvalt is de vriendschappelijke toon en grote diepgang. Begin 60er-jaren publiceerde Jedlicka zijn aantekeningen in de *Neue Zürcher Zeitung*. Na Giacometti's dood publiceerde hij de aantekeningen over zijn laatste ontmoeting met de dan al zieke kunstenaar. Tijdens de themadag lezen we deze aantekeningen omdat ze een goed inzicht geven in Giacometti's aard, leefwijze en artistieke inzet.

De themadag heeft de vorm van twee lessen en vormt één geheel met de themamiddag *Bevriend met Giacometti - 1: Simone de Beauvoir* (p. 6). Samen vormen zij de afronding van het cursustraject *Denken over kunst, 2020-2021*. Voor wie in 2020 de cursus *Denken over kunst: Alberto Giacometti* en/of de themadag *Giacometti begrijpen?* hebben bijgewoond, zijn beide themadagen over Giacometti een waardevolle verdieping.

De themadag wordt gegeven in Maastricht en Roermond:

Maastricht

datum en tijd zondag 9 januari 2022, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur;
 en ook: donderdag 20 januari, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur
 (de bijeenkomst op 20 januari is ook op Zoom)

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Roermond

datum en tijd vrijdag 14 januari 2022, 10.00-12.00 én 13.30-15.30 uur

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

docent Robert Kragting

kosten € 45,- (inclusief tekstmateriaal)

aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Cursus van 6 lessen

Freud over religie

Sigmund Freud verklaarde in 1927 in zijn *De toekomst van een illusie* dat religie op een collectieve illusie berust. “Wij kunnen herhalen”, schrijft hij, “dat religies illusies zijn, dat hun uitspraken niet bewijsbaar zijn en dat niemand kan worden gedwongen hun waarheid te accepteren.” Godsdienst vindt haar oorsprong in de wens van het kind dat in zijn hulpeloosheid op zoek is naar bescherming door de vader. De volwassene, die deze ervaring van hulpeloosheid nooit volledig kan overwinnen, gaat op zoek naar een almachtige vader die hem helpt zijn angsten te beheersen en die bovendien een morele orde bewaakt die rechtvaardigheid garandeert.

Freuds kritische gedachten over religie werden klassiek in de moderne filosofie. Besproken wordt niet alleen het al genoemde *De toekomst van een illusie*, maar ook Freuds verhandeling *Dwanghandelingen en godsdienst oefeningen* uit 1907 en zijn beroemde *Colleges inleiding tot de psychoanalyse* uit 1916-17.

De lezing *Freud op de Akropolis* (p. 5) is bedoeld als inleiding.

locatie	Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd	dinsdagmiddag, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom); en ook: dinsdagavond, 19.00-21.00 uur
data	winter 2022, van 18/1 t/m 22/2
docent	Robert Kragting
literatuur	reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van de cursus
kosten	€ 130,-
aanmelden	tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Cursus van 5 lessen

Nieuwe opgravingen in Pompeji

Op 6 november 2010 stortten in de grootste archeologische opgraving van Europa, Pompeji, een aantal huizen in. De wereld sprak er schande van. Om herhaling te voorkomen, maakten de beheerders van de stad een plan: *il Grande Progetto Pompei*. Grote delen van de stad moesten ‘gestabiliseerd’ worden. Voorafgaand hieraan waren nieuwe opgravingen nodig. De archeologische wereld hield zijn adem in: wat zou men vinden? De vondsten bleken spectaculair.

De cursus van 5 lessen gaat over deze nieuwe opgravingen in Pompeji en ook over de recente onderzoeken die zijn verricht op het al eerder opgegraven deel van de stad. Door te werken met de meest moderne onderzoeksmethoden en nieuwe onderzoeksvragen te stellen, kwamen geheel nieuwe (en verrassende) feiten over het dagelijks leven van de bewoners van Pompeji aan het licht.

De cursus wordt gegeven in Roermond, Heerlen en Maastricht:

Roermond

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond
tijd maandagochtend, 10.00-12.00 uur
data winter 2022, van 24/1 t/m 21/2

Heerlen

locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)
datum en tijd woensdagochtend, 11.00-13.00 uur
data winter 2022, van 26/1 t/m 23/2

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd donderdagmiddag, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom)
data winter 2022, van 27/1 t/m 24/2

docent Gemma Jansen (classica en archeologe)
kosten € 110,-
literatuur reader tegen kostprijs verkrijgbaar bij aanvang van de cursus
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Themadag

De vreetpartij

De Frans-Italiaanse film *La Grande Bouffe* van Marco Ferreri uit 1973 was bij zijn première op het Filmfestival van Cannes onmiddellijk controversieel. Het verhaal: Vier welgestelde mannen van middelbare leeftijd komen in een villa bijeen om zich aan uitgelezen gerechten letterlijk dood te eten. Vijftig jaar na dato is het tijd voor een terugblik. Is de film louter te zien als een schandaalfilm, een zwarte komedie die zijn beste tijd wel gehad heeft, of is de film ondanks zijn extravagantie een klassieker met een serieus te nemen boodschap?

‘s Ochtends wordt *La Grande Bouffe* getoond in twee delen. Ook al heeft men de film vroeger wel eens gezien, is het de moeite waard er opnieuw naar te kijken. ‘s Middags wordt eerst een filmrecensie uit de zeventiger jaren besproken die een bijzondere toegang biedt tot de film. Waarom is de film anders dan alle andere films die wij kennen? Daarna volgt een filmanalyse en -interpretatie. Wat maakt de film zo actueel en waardevol voor een kritische bezinning op onze eigen tijd?

De themadag is voor iedereen toegankelijk en kan los worden gevolgd, maar is vooral bedoeld als voorbereiding op het lenteseminar *Aan tafel bij Kant* (p. 11).

De themadag wordt gegeven in Maastricht en Roermond:

Maastricht

datum en tijd zondag 5 juni 2022, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur;
 en ook: dinsdag 7 juni, 11.00-13.00 én 14.00-16.00 uur;
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Roermond

datum en tijd maandag 6 juni 2022, 10.00-12.00 én 13.30-15.30 uur
locatie MFC ‘t Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

docent Robert Kragting
kosten € 45,- (inclusief tekstmateriaal voor de middagsessie)
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Lenteseminar van 2 dagen

Aan tafel bij Kant

De Duitse filosoof Immanuel Kant (1724-1804) stond erom bekend dat hij in zijn woonhuis in Königsberg iedere dag gasten uitnodigde voor het middagmaal. Hij besteedde veel aandacht aan een ‘goede maaltijd in goed gezelschap’. Kant schreef meerdere teksten over zijn middagmaal en ook zijn biografen besteedden er veel aandacht aan. Het was onderdeel van zijn filosofie.

Tijdens het seminar lezen we enkele boeiende passages uit Kants *Pragmatische Antropologie* (1798). Wat voor gedachten heeft hij over eten en drinken, het gastmaal en de kunst van het converseren aan tafel? We sluiten het seminar af met een beschouwing over Kants bezonnen leefwijze op hoge leeftijd.

Voorafgaand aan het seminar is er de themadag *De vreetpartij* (p. 10). Voor wie in 2021 de duo-lezing *Een Grieks ‘symposion’* en/of de cursus *Filosoferen met Plato: ‘Symposion’* hebben bijgewoond, zijn de themadag en het daarop volgende seminar een waardevolle verdieping naar de moderne tijd.

Het seminar wordt gegeven in Maastricht en Roermond:

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd ’s ochtends én ‘s middags, 11.00-13.00 en 14.00-16.00 uur
data donderdag 9 en vrijdag 10 juni 2022;
 en ook: zaterdag 18 en zondag 19 juni (ook op Zoom)

Roermond

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond
tijd ’s ochtends én ‘s middags, 10.00-12.00 en 13.30-15.30 uur
data maandag 13 en dinsdag 14 juni 2022

docent Robert Kragting
kosten € 90,-
literatuur reader tegen kostprijs verkrijgbaar bij aanvang van de cursus
aanmelden tijdig aanmelden; beperkt aantal plaatsen

Activiteitenlijst, winter 2021-2022 en voorjaar 2022

17 december 2021	Lezing 'Freud op de Akropolis', Roermond
19 december	Lezing 'Freud op de Akropolis', Maastricht
7 januari 2022	Themadag 'Giacometti - 1: De Beauvoir', Roermond
8 januari	Themadag 'Giacometti - 1: De Beauvoir', Maastricht
9 januari	Themadag 'Giacometti - 2: Jedlicka', Maastricht
11 januari	Lezing 'Freud op de Akropolis', Maastricht (middag)
11 januari	Lezing 'Freud op de Akropolis', Maastricht (avond)
13 januari	Themadag 'Giacometti - 1: De Beauvoir', Maastricht
14 januari	Themadag 'Giacometti - 2: Jedlicka', Roermond
18 jan. - 22 feb.	Cursus 'Freud over religie', Maastricht (middag)
18 jan. - 22 feb.	Cursus 'Freud over religie', Maastricht (avond)
20 januari	Themadag 'Giacometti - 2: Jedlicka', Maastricht
24 jan. - 21 feb.	Cursus 'Nieuwe opgravingen in Pompeji', Roermond
26 jan. - 23 feb.	Cursus 'Nieuwe opgravingen in Pompeji', Heerlen
27 jan. - 24 feb.	Cursus 'Nieuwe opgravingen in Pompeji', Maastricht
5 juni	Themadag 'De vreetpartij', Maastricht
6 juni	Themadag 'De vreetpartij', Roermond
7 juni	Themadag 'De vreetpartij', Maastricht
9 - 10 juni	Lenteseminar 'Aan tafel bij Kant', Maastricht
13 - 14 juni	Lenteseminar 'Aan tafel bij Kant', Roermond
18 - 19 juni	Lenteseminar 'Aan tafel bij Kant', Maastricht

Vooruitblik najaar 2022

augustus	Themadag 'Hannah Arendt'
aug. en sept.	Zomerseminar 'Epicurus over geluk' (1,5 dag)
september	Themadag 'Sartre en Tarkovski's <i>Jeugd van Ivan</i> '
sept. - dec.	Cursus 'Romeinse filosofen: Lucretius' (2 x 6 lessen)
sept. - dec.	Cursus 'Denken over polarisatie' (2 x 6 lessen)

'Rubico - Filosofie en Cultuur' is gehuisvest in Maastricht en stelt zich ten doel mensen in aanraking te brengen met het gedachtegoed van de westerse filosofie en hen daarin kritisch te vormen. Hiertoe worden o.a. lezingen, cursussen en cultuurreizen verzorgd. De gedachte hierbij is dat filosofie niet op zichzelf staat, maar veel raakvlakken heeft met talloze andere cultuurdisciplines, zoals maatschappijgeschiedenis, archeologie en kunst. Rubico richt zich op de educatie van volwassenen.

Oprichter en hoofddocent is de filosoof Robert Kragting. Reeds vele jaren verzorgt hij cursussen filosofie in de regio Limburg, onder meer op de gebieden van de Grieks-Romeinse wijsbegeerte, de moderne filosofie en de kunstfilosofie. Zijn aanpak kenmerkt zich door het toegankelijk en beleefbaar maken van het gedachtegoed van de grote denkers.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot:

Rubico - Filosofie en Cultuur
t.a.v. de heer R. Kragting
Weustenraadstraat 3
6217 HZ Maastricht

tel. 043 - 363 13 31
bankrek.nr. NL20 RABO 0119 8191 39
www.rubico.nu

Afbeelding voorzijde:

Oedipus en de sphinx, binnenzijde van een Attische roodfigurige schaal,
ca. 470 v. Chr., Vaticaanse Musea.